

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

ГОЛИНСЬКА ЮЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

АНАЛІЗ ТА АУДИТ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

071 «Облік і оподаткування» (галузь наук – Управління та адміністрування)

Автореферат
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2023

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник: к.е.н. доцент кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Гнатюк Тарас Михайлович

Рецензент: д.е.н., професор кафедри економічної кібернетики Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Буртняк Іван Володимирович

Захист відбудеться «27» червня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Баланюк Іван Федорович

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІТИЧНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
1.1 Поняття фінансового стану підприємства	5
1.2 Облікові аспекти класифікації показників фінансового стану	10
1.3 Законодавче забезпечення економічного аналізу.....	14
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПП «МУЗ-СЕРВІС МОНТАЖ»	19
2.1 Організаційні та методичні особливості аудиту фінансової звітності	19
2.2 Методика здійснення аудиту фінансового стану.....	25
2.3 Підходи до удосконалення аудиту фінансової звітності та фінансового стану будівельного підприємства.....	32
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПП «МУЗ-СЕРВІС МОНТАЖ»	39
3.1 Загальна оцінка фінансового стану за показниками агрегованої фінансової звітності	39
3.2 Аналіз стійкості фінансового стану та оцінка ліквідності і платоспроможності підприємства.....	46
3.3 Сучасні підходи до автоматизації аналізу фінансового стану.....	52
ВИСНОВОК	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62
ДОДАТКИ	66

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розвиток сучасної економіки можна охарактеризувати як період потрясінь, змін, реформ та інновацій. Небезпека, втрати та зростаючі глобальні кризи стали нормою для людей і галузей. Головним викликом є пошук нових способів вирішення фінансової ситуації у виробництві, яка впливає на мільйони людей, оскільки промисловість і підприємства зазнають краху та збанкрутують, якщо не відреагують на зміни, що охоплюють.

Актуальність та ефективність управлінських рішень як на мікро-, так і на макрорівні значною мірою залежать від результатів розуміння фінансового стану суб'єкта господарювання. Значна кількість українських виробничих компаній мають неадекватну структуру капіталу та неадекватний оборотний капітал. Своєчасна розробка та реалізація заходів, спрямованих на покращення фінансового стану в довгостроковій перспективі, може дати змогу таким компаніям збільшити потенційні активи та відновити платоспроможність та прибутковість.

Запобігти поширенню критичних подій на виробництві можливо лише в тому випадку, якщо це зроблять керівники та організаційний персонал. Він постійно інформує та аналізує поточний стан фінансового стану компанії для остаточної оцінки фінансової стабільності та діяльності компанії. З переходом економіки України на ринкові відносини та подальшим розширенням прав підприємств у сфері фінансово-господарської діяльності точний і ретельний аналіз фінансового стану підприємств, ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості все частіше знаходить шляхи покращувати та посилювати продуктивність, покращувати виробництво та подолати кризи. Проте загальноприйнятої точки зору та пояснення йому, а тим паче чіткого формулювання сутності поняття «фінансовий стан підприємства» наразі немає.

Питання визначення змісту фінансового стану підприємства досліджувалося авторами, як: І. О. Бланком, Л. Г. Загороднім, Г. Л. Вознюком, Е. А. Маркарьяном, Г. В. Савицькою та ін. Окремі аспекти основних питань аналізу та дослідження фінансового стану організації та ефективного забезпечення аналітичного характеру

управлінських рішень досліджували такі вітчизняні та зарубіжні дослідники: Бутко А.Д., Івахненко С.В., Назарова К.О., Арнс Е. А., Хорнгрен Ч.Г. та ін.

Розглядаючи наукові роботи вчених, які займаються питаннями, що визначають характер фінансового стану фірми, слід зазначити загальну недостатність тлумачення цього поняття. Більшість публікацій у науковій літературі присвячено дискусіям про методологічні принципи. Аналіз та оцінка фінансового стану та формування сутності «фінансового становища підприємства» більшість науковців аналізують з позиції комплексної оцінки підприємства інвестиційної привабливості компанії. Проте на сьогодні досить поширеним є формулювання характеру фінансового становища підприємства з точки зору управління фінансами та виробництвом, що зумовлює актуальність дослідження теми роботи.

Метою даної роботи є виявлення основних ознак, елементів та видів фінансового стану підприємства, аналіз та дослідження фінансового стану в конкурентних умовах. Для досягнення поставленої мети необхідно відповісти на наступні завдання:

- розкрити поняття фінансового стану підприємства;
- дослідити облікові аспекти класифікації показників фінансового стану;
- вивчити законодавче забезпечення економічного аналізу;
- визначити організаційні та методичні особливості аудиту фінансової звітності;
- дослідити методiku здійснення аудиту фінансового стану;
- розкрити підходи до удосконалення аудиту фінансової звітності та фінансового стану будівельного підприємства;
- дати загальну оцінку фінансового стану за показниками агрегованої фінансової звітності;
- проаналізувати стійкість фінансового стану та оцінку ліквідності і платоспроможності підприємства
- визначити сучасні підходи до автоматизації аналізу фінансового стану.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність ПП «МУЗ-СЕРВІС МОНТАЖ».

Предметом даного дослідження є сукупність теоретико-методологічних та практичних положень щодо аналізу та перевірки фінансового стану ПП «МУЗ-СЕРВІС МОНТАЖ» в умовах нестабільного економічного середовища з метою підвищення ефективності його функціонування.

Методи дослідження. Методичною основою науково-практичних досліджень є системний підхід, який дозволяє вивчити багатосторонньо фінансово-господарську діяльність підприємства. Окрім цього, використано діалектичний підхід зокрема діалектика з'ясування сутності та важливості фінансового стану підприємства; синтезу – для оцінки фінансового стану ПП «МУЗ-СЕРВІС МОНТАЖ», аналізу – щоб проаналізувати та підтвердити фінансовий стан ПП «МУЗ-СЕРВІС МОНТАЖ», узагальнення – для пошуку шляхів та механізмів підвищення фінансової стійкості в конкурентному середовищі, що розвивається; графічний – для ілюстрації отриманих результатів дослідження.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у з'ясуванні сутності фінансового стану підприємств та вивчені особливостей оцінки фінансового стану підприємств. Наведено основні методи аналізу та перевірки фінансового стану ПП «МУЗ-СЕРВІС МОНТАЖ» та запропоновано напрямки його вдосконалення.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку, літератури та додатків, загальною кількістю 68 сторінок, таблиць 8, рисунків 16, 3 додатки та 37 посилань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІТИЧНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА» розкрито поняття фінансового стану підприємства. У сучасній економічній літературі на сьогодні немає єдиної думки щодо визначення поняття «фінансовий стан підприємства», його характеристик та окремих видів показників. Прихильники першого підходу характеризують фінансовий стан як ступінь ефективності або збалансованості фінансових ресурсів на певний момент часу (І.О.Бланк, Є.В. Негашев, А.Д. Шеремет, Ю.С. Цал-Цалко). Як другий підхід китайські вчені трактують «фінансовий стан» як здатність фірми здійснювати свою діяльність (Бойчик І.М., Коломієць О.П.). Третій підхід дотримуються науковці, які визначають «фінансовий стан» як комплексне поняття та дають йому важливі характеристики (Дем'яненко М.Ю., Поддерогін А.М., Осмолівський В.В.). Четвертий підхід до визначення фінансового стану полягає у формулюванні фінансового стану як економічних категорій (Савицька Г.В., Лесюк А.С.) [1, с. 243].

Досліджено облікові аспекти класифікації показників фінансового стану. Фінансовий стан є однією з найбільш відмітних рис компанії. Існує понад 200 умовних аналітичних показників, які розраховуються з фінансової звітності [2, с. 250]. Оцінка фінансових показників дають кожному, хто бере участь в економічних відносинах з компанією, відповідь на питання про те, наскільки прибутковою є існуюче підприємство як фінансовий партнер, і, отже, є мірою прибутковості відносин.

Вивчено законодавче забезпечення економічного аналізу. Нормативна інформація поділяється на нормативно-правову інформацію та нормативно-довідкову інформацію. До нормативно-правової інформації належать законодавчі та виконавчі акти (закони, закони), які регулюють господарську діяльність підприємств. До нормативно-довідкових джерел відносять правила і норми, прийняті керівництвом підприємства (наприклад, норми витрат матеріалів).

У розділі 2 «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПП «МУЗ-СЕРВІС МОНТАЖ» визначено організаційні та методичні особливості аудиту фінансової звітності. Підготовка фінансової звітності є завершальним етапом бухгалтерського процесу ПП «МУЗ-СЕРВІС МОНТАЖ», її формування регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні» [3] та Національними положеннями (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [4]. Для цілей фінансової звітності бухгалтерський баланс є основним джерелом інформації про фінанси та фінансовий стан організації і є головною формою фінансової звітності. Аудит фінансових результатів здійснюється за такими етапами: складання звітів про фінансові результати для редакційної точності та можливості фальсифікації на основі інформації з реєстрів обліку; перевірка узгодження витрат, доходів, фінансових результатів, а також облік збитків, прибутків [5, с. 176].

Досліджено методику здійснення аудиту фінансового стану. Кожний аудитор використовує свою методику аудиту фінансових результатів діяльності, яка має бути розроблена для кожного підприємства окремо з урахуванням особливостей ведення бізнесу, та яка надасть можливість отримати відповідні аудиторські докази, визначити аудиторські процедури і сформулювати аудиторський висновок [6, с. 255]. Відповідно, основними методами та процедурами аудиту фінансової звітності ПП «МУЗ-СЕРВІС МОНТАЖ» є: перевірка узгодженості даних, що повторюються в різних формах фінансової та бухгалтерської звітності; перевірка правильності складання бухгалтерського балансу (звіту про фінансовий стан) відповідно до законодавства, порівняння даних Головної книги з реєстром бухгалтерського обліку; звірка відомостей книги бухгалтерського обліку з основними документами; звірка річних інвентаризаційних документів (основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, дебіторської, кредиторської заборгованості та власного капіталу) [7, с. 96].

Розкрито підходи до удосконалення аудиту фінансової звітності та фінансового стану будівельного підприємства [8]. Аудит фінансових результатів виконує важливу функцію відносно встановлення достовірності та повноти відображення інформації для її користувачів, на основі якої вони зможуть приймати ефективні управлінські рішення.

У розділі 3 «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПП «МУЗ-СЕРВІС МОНТАЖ» дано загальну оцінку фінансового стану за показниками агрегованої фінансової звітності. Необхідною умовою аналізу господарської діяльності є створення аналітичного інформаційного середовища на основі сучасних інформаційних технологій, тому вивчення сучасних комп'ютеризованих програм у країні та за кордоном має велике значення для вивчення господарської діяльності підприємства [9, с. 5]. Одержані результати аналізу фінансового стану за показниками агрегованої фінансової звітності свідчать про те, що величина власного капіталу на кінець звітного періоду зросла на 13,2 тис. грн. Такий приріст відбувся за рахунок зростання нерозподіленого прибутку у структурі власного капіталу та незмінного обсягу зареєстрованого капіталу.

Проаналізовано стійкість фінансового стану та оцінка ліквідності і платоспроможності підприємства. Приватне підприємство знаходиться у кризовому стані та добре усвідомлює нестачу додаткових залучених та власних коштів. Основними негативними тенденціями розвитку підприємства є повільне зростання власного капіталу, а також невміння керівництва знаходити та раціонального застосовувати залучені кошти.

Визначено сучасні підходи до автоматизації аналізу фінансового стану. Розрахунки свідчать, що фінансова стійкість підприємств знаходяться на межі кризового стану, оскільки основні її показники знаходяться поза межами граничних значень. Усі це впливає на підвищення ринкових ризиків та ринків втрати платоспроможності підприємством.

ВИСНОВКИ

Таким чином, після дослідження теоретико-організаційних засад аналізу та аудиту фінансового стану підприємств можна зробити наступні висновки:

Основною категорією, яка описує характер аналізу фінансового стану та його функції в процесі фінансово-господарської діяльності, є «фінансовий стан». В економічній науці існує незліченна кількість визначень «фінансового стану». Слід зазначити, що «фінансове становище підприємства» характеризується в загальному вигляді низкою виробничо-економічних факторів. Зокрема, є підстави вважати, що його характеризує система даних, що відображають розподіл наявності, характеру та використання фінансових ресурсів.

Фінансовий стан є одним із найважливіших показників діяльності компанії. Він заснований на динамічних, частих і часто неоднорідних процесах переказу грошей. Тому метою розуміння фінансового стану підприємства є впорядкування їх формування, розподілу та використання. Їх слід ідентифікувати під час відповідних повсякденних операцій. На базовому рівні, щоб забезпечити критично важливе для бізнесу обізнаність про прибутки, зміцнити торговельні рахунки, зменшити витрати, надійно контролювати виробництво та виконати бюджетні зобов'язання, кредитні установи та інші установи. Необхідно приділити увагу формулюванню рівня економічної безпеки, який закладає основу для тіло.

Ефективність економічного аналізу значною мірою залежить від наявності, кількості, швидкості та надійності інформації. Нормативна інформація відображається та використовується в інших випадках. Правова інформація ґрунтується на принципі верховенства права як основи формування відповідних норм і знаходить своє відображення в Конституції України, законах, постановах та інших актах Верховної Ради України, указах і розпорядженнях Президента України, постанов і розпоряджень Ради Міністрів України та інших нормативно-правових актів.

Користувачам фінансової звітності для прийняття бізнес-рішень потрібна інформація про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та зміни у

фінансовому стані, проте внутрішнім і зовнішнім користувачам потрібна різна інформація. Аудит фінансових результатів є важливою функцією для користувачів інформації (власників, акціонерів, кредиторів тощо), безпосередньо встановлюючи достовірність, реальність і повноту інформації, на якій базується прийняття ефективних організаційних рішень.

Перевірка фінансової звітності здійснюється у послідовності: формальна перевірка (огляд фінансової звітності на предмет заповнення всіх необхідних реквізитів, вивчення всіх статей звітності для оцінки та визначення величини ризику за кожною із статей). При перевірці Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) аудитор доцільно перевірити та провести аналіз кожної статті.

Впровадження економічних досліджень підприємства в умовах використання інформаційних технологій є результатом стрімкого підйому науки, який пов'язаний не лише з удосконаленням комп'ютерної техніки та методів зв'язку, а й з методичним розвитком до проведення аналізу з урахуванням сучасних можливостей. Дебіторська заборгованість підприємства у звітному році зменшилася майже на половину і на кінець 2021 р. склала 41,9% від обсягу всіх оборотних активів. Грошові кошти підприємства на кінець звітного року зросли на 58,1 % від обсягу всіх оборотних активів, а це свідчить про раціональне використання оборотних активів. Щодо до джерел формування господарських засобів, то власний капітал становить 100 % питомої ваги, оскільки у підприємства відсутній позиковий капітал. власний капітал на кінець звітного року збільшився на 13, 2 тис. грн., це сталося за рахунок приросту нерозподіленого прибутку.

Оцінка відносних показників фінансової стійкості підприємства сходиться до оцінки індикаторів капіталізації, які описують фінансовий стан підприємства з точки зору структури джерел фінансування, та показників покриття, які є фінансовою стійкістю з точки зору витрат на обслуговування зовнішніх джерел фінансування. Даний аналіз проводиться на балансі підприємства через зіставлення показників та порівняння їх відхилень під час змін у часі. Приріст величини реалізації на 369,1 тис. грн. відбувся в основному за рахунок збільшення ресурсівіддачі, що

забезпечило приріст на 348,83 тис. грн. У той же час незначний приріст валюти балансу також мав позитивний вплив на виручку від реалізації, а саме на 20,27 тис. грн. У такому випадку резервом збільшення виручки від реалізації є збільшення валюти балансу шляхом залучення додаткових джерел коштів та розширення діяльності підприємства.

Ринок програмного забезпечення для національних економічних досліджень перебуває на підйомі. Варто зазначити, що компанії різних видів економічної діяльності є організаторами у розробці безлічі гнучких ат універсальних програм. До основних функціональних національних і іноземних програм, які дозволяють здійснювати оцінку фінансового стану за показниками агрегованої фінансової звітності можна віднести: Statistica, iThink, SoftKuB, Zoho Analytics, Microsoft Exel тощо.

Список основних джерел

1. Волощук Н. Формування комплексного фінансового аналізу та діагностики діяльності підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка», 2017. Випуск 1(49). Т. 2. С. 242-248.

2. Шалімова Н. С., Невдаха Н. А. Теоретичні засади аудиту фінансового стану підприємства. Вісник Кіровоградського національного університету, 2015. С. 248-257

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 20.04.2021).

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» / Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р., із змінами URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення:13.04.2023).

5. Гончарук Я. А. Аудит: навч. посіб. / Я. А. Гончарук, В. С. Рудницький. Львів : Світ, 2007. 296 с.

6. Виноградова М. О. Аудит: навч. посіб. / М. О. Виноградова, Л. І. Жидеєва. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 654 с.

7. Бутинець Ф.Ф. Аудит : підручник для студентів спеціальності Облік і аудит вищ. навч. закл. 2-ге вид., перероб. та допов. Ж.: ПП Рута, 2002. 672 с.

8. Алієва Л.М. Методика аудиту звіту про фінансові результати і шляхи їх вдосконалення URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/12345678/9/>

9. Захарченко В.І. Економічний аналіз процесів ринкової трансформації багатостадійних промислово територіальних систем. Актуальні проблеми економіки, 2004. № 6. С. 3-11.

10. Shkromyda, V. V., Shkromyda, N. Y., & Gnatyuk, T. M. (2022). Integrated reporting in the context of information provision of key stakeholders. The actual problems of regional economic development, 2(18), 23-30.